

Przedpłata (za egz. nieobowiązkowe) na miesiąc września 1,30 zł.

Krotoszyński

Cena ogłoszeń miejscowych za wiersz milimetr. (1-lam) lub jego miejsce 10 groszy.

Oredownik Powiatowy

wychodzi w środy i soboty.

Administracja: D R U K A R N I A — K R O T O S Z Y N, UL. KOZMIŃSKA 2. TEL. 164.

REDAKCJA DZIAŁU URZĘDOWEGO — STAROSTWO W KROTOSZYNIE — TELEFON 39.

Ostre strzelanie na placu ćwiczeń „Majdan“

56 pułk piechoty urządza w dniu 14. września b. r. od godz. 7—13 ostre strzelanie na strzelnicy bojowej „Majdan“ z kierunku Grzegorzewa na las krotoszyński.

Ze względu na bezpieczeństwo publiczne zakazuje się publiczności przebywania w tym odcinku w czasie strzelania.

Krotoszyn, dnia 6 września 1932 r.

Za Starostę powiatowego:

Wojsk. 1/173/32.

(—) Bonowski, asesor.

Komunikat

Podaję do publicznej wiadomości, że z dniem 15. b. m. uruchomiona będzie w Krotoszynie przy ul. Kollataja 5 (Poradnia dla Matek i dzieci) stacja szczepień ochronnych przeciw błonicy i błonicy. Stacja będzie czynna we wtorki i piątki od godz. 13,30 do 14. Szczepienie jest bezpłatne.

Krotoszyn, dnia 7 września 1932 r.

(—) Dr. KRZYWAŃSKI

Lekarz Powiatowy.

Zwalczanie chorób zakaźnych.

W ostatnich miesiącach zanotowano liczniejsze przypadki błonicy czyli dyfterji.

Błonica jest jedną z najgroźniejszych chorób wieku dziecięcego. Chorobę tę wywołują specyficzne zarazki błonnicze, które znajdują się w jamie nosowo-gardłowej człowieka, najczęściej tego, który przeszedł chorobę.

Błonica występuje często bardzo nagle i rozpoczyna się umiarkowanym podwyższeniem temperatury, wymiotami i bólami gardła. Dzieci, które dnia poprzedniego bawiły się i były wesołe, odrazu popadają w gorączkę i skarżą się na bóle przy polykaniu. Najgroźniej przedstawia się błonica krtni. Chore dziecko z trudnością nabiera powietrza, oddycha ciężko i głośno. Brak powietrza staje się coraz większy, dziecko sinieje i dusi się, o ile nie przyjdzie natychmiastowa pomoc.

Choroba ta wcześniej i dobrze leczona zazwyczaj mija szybko. Dodać jednakże należy, że jad błonicy wywołuje pewne zmiany w układzie nerwowym i powoduje osłabienie mięśnia sercowego. Osłabienie zaś serca jest częstą przyczyną nagłego zgonu wskutek przedwczesnego opuszczenia łóżka.

Wprowadzona do lecznictwa w roku 1894 surowica przeciwbłonicza, która okazała się wielkim

dobrodziejstwem dla ludzkości, wydatnie, bo prawie dziesięciokrotnie, zmniejszyła śmiertelność na błonice. Nie wywołała jednakże wpływu na zmniejszenie się nasilenia epidemji błonicy. Nadmienić jeszcze należy, że wynik leczenia surowicą zależy od czasu jego zastosowania. Im wcześniej zastrzykuje się surowicę, tem korzystniejsze będą wyniki. Po wprowadzeniu surowicy przeciwbłonicy nasilenie błonicy utrzymywało się w ciągu szeregu lat na jednakowym poziomie. W ostatnim czasie jednak, nasilenie znacznie wzrosło. Kiedy w Polsce było w 1925 roku 5888 przypadków błonicy, zgłoszono w roku 1928 10460. Liczby te mówią same za siebie.

Jednocześnie ze wzrostem liczby zachorowań na błonice w niektórych krajach podniósł się znacznie odsetek zgonów. Szczególną uwagę zwraca częstość przypadków toksycznych, w których surowica przeciwbłonicza nie daje należytego efektu.

Sytuacja więc przedstawia się groźnie. Natomiast walka z błonice przy zastosowaniu zwykłych metod napotyka na wiele trudności. Przebieg choroby przy zastosowaniu surowicy znacznie się skraca. Wiele przypadków nie dochodzi do wiadomości władz sanitarnych, chory nie zostaje dostatecznie izolowany i szerzy chorobę wśród otoczenia. Ileż przytem dzieci ginie wskutek niezastosowania wzgl. zbyt późnego zastosowania surowicy z winy rodziców.

Największą jednak trudnością w walce z błonice jest niemożność unieszkodliwienia wielkiej liczby nosicieli bakterji błonniczych. Nosicielami bowiem zjadliwych zarazków błonicy są netylko ozdrowieńcy po błonicy, jak powyżej wspomniano, lecz mogą być i osoby z otoczenia chorych oraz osoby, które same błonicy nie przechodziły i z chorymi na błonice nie stykały się. Stwierdzono, iż zależnie od środowiska, 2 do 12% ludzi jest nosicielami błonicy. Nosicielstwo bakterji błonniczych może trwać bardzo długo, miesiące i nawet lata. Około 90% przypadków błonicy jest spowodowanych zakażeniem się od nosicieli zarazków. Niestety skutecznych środków do tępienia nosicielstwa nie posiadamy.

Jedynym i zupełnie pewnym środkiem walki z tą chorobą są szczepienia przeciwbłonice, które znalazły szerokie zastosowanie w Stanach Zjednoczonych Ameryki już od 15 lat, a obecnie są stosowane we wszystkich państwach Europy i Ameryki.

Dzieci, które zostały uodpornione i przestały reagować na toksynę, zachowują tę odporność przez całe życie. A więc niema potrzeby szczepienia powtarzać po pewnym czasie, tak jak tego

wymaga uodpornienie przeciw durowi brzuszemu, ospie i innym chorobom zakaźnym.

Podkreślić jeszcze należy, że szczepienie jest zupełnie nieszkodliwe i lekka gorączka, która nieraz się pojawia, mija szybko.

Polska była jednym z najpierwszych krajów w Europie, który zainteresował się szczepieniami przeciw błoniczemu. Państwowy Zakład Higieny w Warszawie już w r. 1922 dążył do spopularyzowania szczepień ochronnych przeciwbłoniczym.

Zważywszy, że dylteryt jest najgroźniejszym dla dzieci małych, winno się poddać szczepieniu ochronnemu dzieci zaraz po ukończeniu pierwszego roku życia. Doświadczona zdobycie na masowych szczepieniach w Warszawie i Łodzi uczy, że nawet dzieci półroczne szczepienie to bardzo dobrze znoszą.

Niemniej groźną jest druga choroba zakaźna wieku dziecięcego — płońca, czyli szkarlatyna. Bóle gardła, wysoka temperatura dochodząca nieraz do 40°, oraz charakterystyczna szkarlatna wysypka na ciele — to pierwsze zwiastuny tejże choroby.

Szkarlatyna szerzy się w podobny sposób jak dylteryt. I wobec tej choroby najlepszym zabezpieczeniem jest szczepienie ochronne. Starsze dzieci najlepiej jest szczepić równocześnie przeciw szkarlatynie i przeciw dylterytowi szczepionką mieszaną, wyrabianą przez Państwowy Zakład Higieny pod nazwą szczepionka „B. P.”

Celem umożliwienia rodzicom korzystania z bezpłatnego szczepienia ochronnego uruchamia się z dniem 15. bm. stację szczepień ochronnych przy ul. Kollątaja nr. 5 (Poradnia dla matek i dzieci). Stacja ta jest czynna w piątki i wtorki od godz. 13,30 do 14-tej. Szczepienie jest bezpłatne. W najbliższym czasie rozpoczną lekarze szkolni szczepienie dzieci, wstępujących w tym roku do szkoły, szczepionką „B. P.” Od szczepienia zwolnione będą tylko te dzieci, których rodzice zgłoszą wyraźny sprzeciw.

Przypuszczać jednakże należy, że w interesie zdrowia naszych dzieci sprzeciwów takich nie będzie. W dniu szczepień dzieci szkolnych mogą się zgłosić do szczepienia także dzieci w wieku przedszkolnym. Szczepienie jest bezpłatne.

W końcu należy jeszcze nadmienić, że do skutecznej walki z chorobami zakaźnymi potrzebne jest rychłe zgłaszanie chorób lekarzowi powiatowemu względnie władzom bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Po myśli ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych z dnia 28 sierpnia 1905 r. zobowiązani są do zgłaszania chorób zakaźnych:

- 1) lekarz ordynujący,
- 2) głowa rodziny,
- 3) zawodowy personel pielęgniarSKI,
- 4) każda osoba, u której w mieszkaniu zaszedł wypadek choroby zakaźnej,
- 5) ogładacze zwłok.

Obowiązkowemu zgłoszeniu podlegają następujące choroby oraz zgony na te choroby: 1) Dżuma lub jej podejrzenie, — 2) Ospa naturalna lub jej podejrzenie — 3) Cholera azjatycka — 4) Dur brzuszny lub podejrzenie — 5) Dur plamisty lub podejrzenie — 6) Dur powrotny — 7) Czerwonka — 8) Płońca — 9) Błonica — 10) Nagminne zapalenie opon mózgowordzeniowych 11) Odra — 12) Zimnica — 13) zakażenie poślógowe — 14) Trąd — 15) Gruźlica otwarta i zgony na gruźlicę — 16) Jaglica — 17) Wąglik — 18) Nosacizna — 19) włośnica — 20) Wodowstręt — 21) Pokąsanie

przez zwierzę chore lub podejrzane o wściekliznę — 22) Zatrucie ostre środkami spożywcziemi.

Krotoszcz, dnia 7 września 1932 r.

(—) Dr. Krzywański, Lekarz Powiatowy

Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego

z dnia 12 sierpnia 1932 r.

w sprawie oczyszczenia i odkażania samochodów ciężarowych używanych do przewozu zwierząt.

(Dokończenie.)

Strona 1.

KSIĄŻKA KONTROLI

przewozu zwierząt oraz przeprowadzonego oczyszczenia i odkażania samochodu i przyczepki.

Nr. samochodu . . . . .
Nr. przyczepki . . . . .
Zawiera numerowanych i zesnurowanych stron

Wydana w dniu . . . . .
Przez Starostwo . . . . .

(Podpis i pieczęć Starostwa).

Uwaga: Książka winna być po jej użyciu oddana do właściwego Starostwa, które ją przechowuje na przeciąg 1 roku. W razie zagubienia książki należy to natychmiast (najdalej w ciągu 24 godzin) zgłosić do Starostwa celem otrzymania nowej książki.

Str. 2, 4, 6 i t. d.

Przewóz zwierząt

L. p.	Data przewozu	Ilość, gatunek i pochodzenie przewożonych zwierząt	Miejsce załadowania zwierząt	Miejsce wyładowania zwierząt
1	2	3	4	5

Str. 3, 5, 7 i t. d.

Oczyszczenie i odkażenie wykonano

Data	Miejscowość	Podpis i pieczęć sprawdzającego urzędnika	U w a g i : (miejsce i data wykonania kontroli państw. wzgl. pow. lek. wet. lub Pol. Państw.)
6	7	8	9

Strona ostatnia.

Wyciąg z Rozporządzenia Wojewody Poznańskiego

z dnia 12 sierpnia 1932 r.

w sprawie oczyszczenia i odkażania samochodów ciężarowych, używanych do przewozu zwierząt:

§ 7.

Oczyszczanie i odkażanie samochodów ciężarowych wzgl. przyczepki, używanych do przewozu zwierząt, winno być dokonane według zasad niżej podanych.

A. Oczyszczenie.

Przed przystąpieniem do odkażania należy powierzchni ładownią (ścian i podłogi) dokładnie oczyścić, zwracając przytem szczególną uwagę na miejsca zanieczyszczone kałem i moczem ewtl. krwią przewożonych zwierząt.

Oczyszczanie winno rozpocząć się od powierzchni ścian, z których należy dokładnie zebrać

i zeskrobać wszelki brud i inne zanieczyszczenia. Z podłogi należy zebrać ściółkę, nawóz (mierzwę) i wszystkie odpadki powstałe przy oskrobywaniu ścian i usunąć w sposób niżej podany.

Po usunięciu nawozu i nieczystości z powierzchni ładownej samochodu wzgl. przyczepki, należy powierzchnię ścian i podłogi samochodu wzgl. przyczepki dokładnie wyszorować, przy pomocy ryżowej szczotki, ługiem sodowym lub mydłami (na 100 ltr. wody 3 kg. sody lub mydła) z dodatkiem w razie potrzeby piasku.

B. Odkazanie.

Po przeprowadzonym w sposób wyżej podany oczyszczeniu, przystępuje się do odkazania powierzchni ładownej samochodu wzgl. przyczepki t. j. należy dokładnie zlać powierzchnię ścian (z obu stron i podłogi odpowiednim środkiem odkazającym.

Jako środka odkazającego można użyć:

1. mleka wapiennego zgęszczonego lub rozcieńczonego (1 część wapna gaszonego na 3—20 części wody).
2. mleka chlorku wapna zgęszczonego lub rozcieńczonego (1 część chlorku — calcaria chlorka — na 3—20 części wody).
3. krezolu w 2,5—6% wodnym roztworze.
4. kreoliny, lizolu i innych preparatów krezolowych w 4—5% wodnych roztworach.

W razie niebezpieczeństwa zaraźliwej choroby zwierzęcej można zarządzić przeprowadzenie obustronnego odkazania za pomocą mieszaniny krezolu z kwasem siarczanym (3%), którą przygotowuje się z 2 części surowego krezolu (Cresolum crudum) i 1 części surowego kwasu siarczanego (acidum sulfuricum crudum), mieszając je przy zwykłej temperaturze, a po upływie 24 godzin dodaje się wody w stosunku 1:30. Mieszanina ta traci własności odkazające po upływie 3 miesięcy. W porze zimowej podczas mrozów, należy do mieszaniny tej dodać soli kuchennej w stosunku 1:20. Przed użyciem tego środka odkazającego, przedmioty, czyszczone uprzednio ługiem sodowym lub mydłem, należy spłukać wodą.

Nawóz, ściółkę, mierzwę i inne odpadki powstające przy oczyszczaniu samochodów ciężarowych wzgl. przyczepki użytych do przewozu zwierząt należy spalić lub po dokładnym zlaniu rozcieńczonym mlekiem wapiennym lub 6% wodą krezolową ułożyć w kopiec. Układanie w kopiec należy uskutecznić w miejscu niedostępnym dla ludzi i zwierząt. Miejsce takie należy wybrać w ten sposób, aby odpływy nie przedostały się na inne podwórza, drogi oraz do studziń, rzek i innych wód.

Przed wzniesieniem kopca należy ułożyć na ziemi warstwę słomy lub torfu grubości około 25 cm., szerokości około 1½—2 m., długości dowolnej. Nawóz, ściółkę, mierzwę itp. podlegający odkazaniu, układa się w kopiec o skośnych bokach do wysokości 125 cm. Ułożony w ten sposób kopiec przykrywa się 10 cm. warstwą słomy, liści, torfu lub innego odpowiedniego materiału, a następnie warstwą ziemi o grubości 10 cm. Po 3 tygodniach skopcowany w ten sposób nawóz może być bez żadnych dalszych ograniczeń odpowiednio użytkowany.

Powyższe podaję do wiadomości właścicielom samochodów ciężarowych służących do przewozu zwierząt.

P. P. Burmistrzom, Wójtom oraz Soltysom zwracam specjalnie uwagę na § 1 powyższego zarządzenia w sprawie zgłaszania tych samocho-

dów tuł. Starostwu, oraz na § 8 w sprawie nadzoru nad wykonaniem oczyszczania i odkazania.

Krotoszyn, dnia 2. września 1932 r.

W. 7/2/32. Starosta powiatowy: (—) Kasprzak.

Dział nieurzędowy.

II. Czystość — to zdrowie.

Uwagi na czasie.

W numerze 66 Orędownika Powiatowego z dn. 27. VIII. br. pisałem o chorobach zakaźnych dróg pokarmowych jak dur brzuszny i czerwonka i podkreśliłem, że czystość jest najskuteczniejszą ochroną przed temi chorobami. Dziś pragnę zwrócić uwagę na dwie inne, nagminnie u nas panujące choroby wieku dziecięcego — błonicę i płonicę (dylteryt i szkarlatynę). Na innym miejscu znajdzie czytelnik dokładniejsze dane co do objawów choroby i środków ochronnych. Tutaj chciałbym tylko przypomnieć, że w zapobieganiu dylterytowi i szkarlatynie czystość dominującą odgrywa rolę.

Zarazki obu chorób znajdują się w jamie ustnej i gardzieli człowieka chorego, względnie nosicieli, którzy w jamie ustnej i gardzieli mają zarazki chorobotwórcze nie chorując osobiście. — Zarazki mogą się również znajdować w wydzielinach jak kał i mocz. Z tego wynika, że wszystkie wydzieliny osobnika chorego są niebezpieczne, i że wobec tego w otoczeniu chorego winna panować wzorowa czystość, aby niepotrzebnie nie brudzić pościeli, naczyń i t. p.

Praktycznie należy tak postąpić:

- 1) Przy pojawieniu się pierwszych objawów choroby zasięgnąć rady lekarza.
- 2) Chorego na szkarlatynę względnie dylteryt izolować rychło, możliwie w szpitalu.
- 3) Do pokoju chorego może mieć dostęp tylko osoba pielęgnująca.
- 4) Wszelkie naczynia należy umyć w pokoju chorego, a wodę brudną poddać dezynfekcji lizolem względnie sublimatem.
- 5) Wydzieliny (jak kał, mocz, płwociny) zalać roztworem lizolu wzgl. sublimatu dopiero po 2-eh godzinach wylać do ustępu. Brudną bieliznę zamoczyć na 24 godzin w wodzie z lizolem (2 łyżki lizolu na wiadro wody).
- 6) W pokoju należy ustawić miskę z roztworem lizolu wzgl. sublimatu do mycia rąk.
- 7) Pielęgnująca chorego osoba winna posiadać specjalny biały płaszcz. W płaszczu tym nie wolno jej wychodzić z pokoju chorego.
- 8) Po przewiezieniu chorego do szpitala wzgl. po wyzdrowieniu przeprowadza się gruntowną dezynfekcję mieszkania.
- 9) Dzieciom z otoczenia chorego nie wolno uczęszczać do szkoły aż do zupełnego wygaśnięcia choroby a w razie izolowania chorego w szpitalu 10 dni od ostatniego zachorzenia.
- 10) Zdrowi i rekonwalescenci winni płukać kilka razy dziennie usta i gardło wodą utlenioną (łyżeczka wody utlenionej na szklankę wody). Pamiętajcie wszyscy — że czystość to zdrowie.

Dr. St. K.

Kronika miejscowa.

— W niedzielę, dnia 11 bm. Orkiestra 56 pp. Wlkp. koncertować będzie w czasie od godz. 12—13 w parku miejskim z następującym programem:

1 Sousa Marsz „Pocztą Waszyngtońską“. 2 Bal-fu Uwertura do op. „Cyganka“ 3 Strauss Wale „Róże południa“ 4 Dworak „Humoreska“.

— **Kino.** Dziś od piątku i dni następne wyświetla Kino Bałtyk 12 aktowy film tragedję meżatki p. t. „Kobieta w płomieniach” z Olgą Czechową, ulubienicą kinomanów. Oprócz tego 3 aktowa komedja p. t. „Nieudana schadzka”. Początek o godz. 8,30.

— **Sporządzenie cenników przedmiotów powszedniego użytku.** W myśl rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20. II. 1932 Dz. U. Nr. 22 poz. 139 winni posiadacze składów, sklepów, jatek mięsnych, handlów, straganów, restauracji, bufetów kolejowych, enkierni i innych przedsiębiorstw sprzedaży przedmiotów powszedniego użytku ujawnić ceny na artykułach pierwszej potrzeby, jak również winni sporządzać cenniki z których jeden winien być umieszczony wewnątrz lokalu sklepowego na miejscu widocznym, drugi natomiast w oknie wystawnym umożliwiającem zapoznanie się z nim przez kupujących.

Cenniki winne być wywieszone w oknach wystawowych oraz składach prowadzących handel na miejscu widocznym od 15 września br.

Po tym czasie będzie przeprowadzona kontrola a winni niezastosowania się, ulegną karze grzywny do 500 zł., którą w razie niezapłacenia zastępuje kara aresztu do 3 miesięcy.

— **Celem poinformowania WPanów pracodawców** wzgl. ich urzędników o przepisach nowej usta-

wy o funduszu bezrobocia z dnia 11 lipca 1932 r. a specjalnie o sposobie prowadzenia rejestru zatrudnionych robotników, o przekazywaniu składek, o przesyłaniu wykazów do Zarządu Obwodowego F.B. w Poznaniu, o obliczaniu czasokresu pracy i wystawianiu zaświadczeń zwolnienia z pracy, zwołuje tutaj Urząd Pośrednictwa Pracy jako instytucja Zastępcza F.B. zebranie informacyjne na dzień **15-go września 1932 na godzinę 13 w południe**, które się odbędzie w poczekalni Referatu Pośrednictwa Pracy Zamek-Folwark na którym obecność wszystkich pożądana jest.

— **W nocy z 6 na 7 wybuchł pożar** przy Placu Szkolnym u p. Jastrowicza. Pastwą płomieni padła szopa (w której mieściła się magiel) i dach od przyległego chlewu. Przyczyny pożaru nie ustalono. Przybyła straż pożarna zlokalizowała dość prędko pożar.

— **Polieji udało się przychwycić** w Krotoszynie jednego gościa który próbował puszczać w obieg fałszywe 100 złotych. Odebrano mu 2 sztuki. A zatem uwaga przed fałszyfikatami.

— **Obwód kontroli na dawniejsze powiaty** Pleszew i Koźmin objął z dniem 15 lipca br. kontroler Ubezpieczalni Krajowej p. Stanisław Szopiński.

Pan Szopiński mieszka w Pleszewie, Rynek 8 i przyjmuje tamże interesentów w każdą sobotę od godz. 8—15.

NOWE OTWARCIE DZIAŁU

KAPELUSZY DAMSKICH JUŻ NASTĄPIŁO

i polecam na nadchodzący sezon po cenach bezkonkurencyjnych od najskromniejszych do najwykwintniejszych „MODELI”

Berety - Czapki - Kwiaty - Wstążki - Welony - Woalki - Szale

:-: PŁASZCZE - SUKNIE - BLUZKI - SWETRY :-:

w pięknych fasonach i cudownych kolorach

Pończochy — Rękawiczki — Parasole — Gorsety — Bielizna.

„BAZAR” W. TYKOCIŃSKI KROTOSZYN
Rynek 27 Tel. 36

OBELGĘ rzuconą na Helenę Drygasównę z ulicy Koźmińskiej, odwołuje i przepraszam
St. Feindówna

Służąca do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego z gotowaniem potrzebna od 15 br.

Zgłoszenia do Admin. Krot. Oredownika Powiatów.

Przetarg przymusowy.

W wtorek, dnia 13 września 1932 o godzinie 10-tej przedam w Krotoszynie przy ul. Kaliskiej nr. 45 u mnie na składnicy publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

większą ilość płaszczy męskich, damskich, dziecięcych, ubrań męskich i dziecięcych.

Przetarg odbędzie się napewno.

L. rej. 653/32.

KALEK, komornik sądowy.

Komfortowe mieszkanie we willi przy ul. Zduńskiej 6 pokoi z kuchnią, łazienką werandą, balkonem i przynależnościami jak i ogrodem jest od **1. 10. do wynajęcia.**

Zgl. przyjmuje:

GRUSZCZYŃSKI, Kromolice, poczta Raklinów.

Licytacja przymusowa.

W poniedziałek, dnia 12-go września br. o godz. 2-ej w Koźminie przy ul. Klasztornej u Antoniego Gryczyńskiego sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:

1 fortepian i większą ilość mebli.

(—) OPIŃSKI, wz. komorn. sąd w Koźminie.